სტამბა და რედაქცია
ტფილისი, სასახლის ქ.,
სათ.-აზნაურო ქარვასლა.
ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიმართავენ რედაქციას დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7 და „წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.
ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.
პ. რის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველდღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი
ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.
ციცო ნომერი 3 კაპიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ ვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція
„Цнобисъ Пурцели"
Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства.
Телефонъ № 363

ქართული თეატრი

კვირას, 6 დეკემბერს
ქართული დრამატიული საზოგადოების არტისტებისაგან
ქ-ნ მესხის და ბ-ნ გუნიას მონაწილეობით
წარმოდგენილი იქნება

I

პირველი ბუზი

კომედია 3 მოქმ. თხზ. ვ. ველიჩკოსი, თარგ. ვ. გუნიასი

II

გამარჯვებულებს არა სჯიან

კომ. 1 მოქმ. თარგ. ანნა მესხისა

მოთამაშენი: ქ.ქ. მესხი, ჩერქეზიშვილი, კარგარეთელი, გარელი; ბ.ბ. აბაშიძე, მესხი, გუნია, სვიმონიძე, გედევანოვი, ხოსროევი და სხვ.

ადგილების ფასი დაკლებულია

დასაწყისი სწორედ 8 საათზე

რეჟისორნი ვ. აბაშიძე და კ. მესხი

ხუთშაბათს, 10 დეკემბერს ბენეფისი ქ-ნ ჩერქეზიშვილისა

ქართველნი მწერალნი

ახლად დაიბეჭდა ფოტოტიპიური სურათი ქართველთ მწერლებისა.

სულ ოცის მწერლის სურათია საუკეთესო ბრისტოლის ქაღალდზე დაბეჭდილი.

ისყიდება ყველა წიგნის მაღაზიებში, თითოეული სურათი 75 კაპიკად. ვინც ნაღდ ფულზე იყიდის არა ნაკლებ 10 ცალისას, თითოეული სურათი დაუთმობმ 50 კაპ. ვინც ფოსტით გამოიწერს სურათს, გაგზავნის ხარჯი მყიდველმა უნდა იკისროს. ყოველ ცალზე ფოსტის ხარჯად 15 კაპ. უნდა დაუმატოს. ფული შეიძლება ფოსტის მარკებითაც გამოგზავნონ. ამ სურათის გასყიდვისაგან შემოსული ფულის 10% გადადებულია „ქართველთა შორის წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების" სასარგებლოდ.

ადრესი: Тифлисъ, фотограф[illegible] А. Ройнова, А. Нордштейну.
(10—4)

Готовлю

въ землемѣрное и техническое [illegible]илище, въ учит. институтъ и на вольноопредѣляющагося. Подъ Давидомъ (მთაწმინდა), 2-я Овражская, № 2. **Грязновъ.**
(4—1)

სამკურნალო და ამბულატორია

ს. ზ. თოფურიასი

ქუთაისში.

სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის. მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,

გადამდებ სენით ავადმყოფნი არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს **ს. ზ. თოფურია.** საქირურგო ავადმყოფობას და სიფილისს **ფ. კ. გერრატი.**

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი **მ. [illegible]. კოზანი.**

20 მაისიდამ—დედათა ავადმყოფობის და აკუშერობის **D-r ფ. ბაცევიჩი.**

თვალების ავადმყოფობას—**ი. კ. ვარშავსკი.**

ამბულატორიასთან არის კაბინეტი საქიმიო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟისთვის.

სამკურნალო დირექტორი **ს. ზ. თოფურია.**

Лѣчебница В. С. Топурія въ Кутаисѣ.

ექიმი

ე. მ. ჩიქოვანი

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 11—12-მდე და საღამოს 7—8 საათ.

მიხეილის ქუჩა, № 16.
Докторъ **К. М. Чиковани**
Михайлов., № 16.

დოქტორი მედიცინისა და ქირურგი

ბენკლევსკი

ავადმყოფებს ღებულობს დილის 9—11 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

გრიბოედოვის ქუჩა, არშაკუნისეული სახლი № 30.

Докторъ медицины и хирургъ
БЕНКЛЕВСКІЙ
Грибоѣдовская № 30, д. бывш. Аршакуни. (წ.)

ახალი ამბავი

*** **საეკლესიო საუბარი ქართულს ენაზედ ქვაშვეთის ტაძარში.** კვირას, ექვსს ამ თვეს, ქვაშვეთის წმ. გიორგის ტაძარში მწუხრს და ღვთის მშობლის დაუჯდომელს შეასრულებს ყოვლად სამღვდელო ლეონიდე, გორის ეპისკოპოსი. ღვთის მსახურების დროს იგალობებს სემინარიის მოწაფეთა ქართულ მგალობელთა გუნდი. გათავების შემდეგ ტფილისის სასულიერო სემინარიის მასწავლებელი ბ. ილ. ფერაძე წაიკითხავს ქართულ ენაზე საეკლესიო საუბარს „წმ. დიდის მოწამის კახეთის დედოფლის ქეთევანის შესახებ".

*** **წიგნთ-საცავ-სამკითხველოს საქმე.** მთავარ-მართებლის კანცელარიამ დაუგზავნა კავკასიის გუბერნატორებს და ზაქათალის ოლქის უფროსს ბეჭდვის საქმეთა უმთავრესს სამმართველოის ცირკულიარი იმის შესახებ, რომ უფასო წიგნთ-საცავ-სამკითხველოები მომავალში არსდებოდეს საშინაო საქმეთა სამინისტროს მიერ 1890 წ. 15 მაისს დამტკიცებულ წესების მიხედვით და რომ იმ აწ არსებულ სახალხო წიგნთ-საცავ-სამკითხველოთათვის, რომლებიც აღნიშნულ წესების დაუცველად არის დაარსებული, შემუშავებულ იქნეს ახალი, იმ წესებთან სავსებით შეთანხმებული წესდება.

*** **დადგენილებანი საპარიკმახეროთა და სადალაქოთა შესახებ.** საპარიკმახეროთა შენახვის შესახებ სავალდებულო დადგენილებათა უქონლობის გამო სასანიტარო სამკურნალო რჩევამ კითხვა აღძრა იმის შესახებ, რომ გამოიცეს საგანგებო დადგენილებანი საპარიკმახეროთა და სადალაქოთა შესახებ.

*** **სოფ. მგალობლიშვილის ახალი მოთხრობა.** ჩვენს ნიჭიერს მწერალს სოფრონ მგალობლიშვილს ახალი დიდი მოთხრობა დაუწერია ჩვენის ცხოვრებიდან. მოთხრობაში დახატულია ისტორია სწავლა განათლებისა ჩვენში ამ საუკუნის მეორე ნახევარში. ჯერ დახატულია წესები, რომლებიც სუფევდა აღმოსავლეთის საქართველოის ერთ ერთ სასულიერო სასწავლებელში, მერე ტფილისის სასულიერო სემინარიაში. ეს საინტერესო ნაწარმოები ჩვენის საყვარელის მწერლისა, რომელსაც, ეს ოთხი წელიწადია, სამსახურისა გამო არა მიუწოდებია რა ქართველ მკითხველებისათვის, ნაწილ-ნაწილ დაიბეჭდება ჟურნალ „მოამბეში". დასაწყისი დაიბეჭდება დეკემბრის ნომერში.

*** **შავი ქვის ტარიფის შემცირება.** როგორც ისმის, ჭიათურის შტოზე შავი ქვის გადასაზიდ ტარიფს 4 კაპიკზე ჩამოიყვანენ.

*** **ბათომის საქალებო სასწავლებლის გადაკეთება.** ქუთაისიდან „ნ. ობ."-ს აუწყებენ, რომ ადგილობრივს საგუბერნიო გამგეობას განსახილველად წარედგინა კითხვა ბათომის მარიამის საქალებო სასწავლებლის შვიდ კლასიან გიმნაზიად გადაკეთების შესახებ.

*** **ქართული საღამო ოდესაში.** 25 ნოემბერს, ოდესაში ადგილობრივ უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ გამართული იქმნა ქართული საღამო. როგორც გაზეთები იუწყებიან, საღამოს ბევრი ხალხი დასწრებია და მხიარულად ჩაუვლია. სამუსიკო განყოფილებაში მონაწილეობა მიუღიათ ქ-ნთ სიზერის, სალამატინას და ბიზერს; ბ-ნთ სამარკოს, დადდის, ბალან ჩივაძეს, ხანობაშვილს, ცენოვსკის და სტუდენტთაგან შემდგარ ხოროს.

*** **შემწეობის აღმოჩენა.** ტფილისის პოლიცმეისტერმა წინადადება მისცა ყველა ბოქაულებს

განუცხადეთ იმ პირთ, რომლებსაც დიდის მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძის მიერ გადადებულ ფულიდან შემწეობა დაენიშნათ, მოვიდნენ ჩემს გამგეობაში შემწეობის მისაღებადაო.

*** **არხების გაყვანის საქმე.** გუშინ, 3 დეკემბერს, ბ-მა ა. ევანგულოვმა, იმ კომისიის თავმჯდომარემ, რომელსაც დავალებული ჰქონდა ტფილისში არხების გაყვანის შესახებ პროექტის შედგენა, წარუდგინა ქალაქის მოურავს მოხსენება, რომელიც საბჭომ უნდა განიხილოს.

არხები გაკეთებული უნდა იყოს სახლის პატრონების ხარჯით; არხების გაყვანას თვალყური ადევნოს თვით ქალაქის გამგეობამ. არხები რომ გაკეთდება, მერე თვალყურის გდებას ქალაქის გამგეობა იკისრებს და სახლის პატრონები განთავისუფლებულნი იქნებიან ყოველსავე ხარჯისაგან. არხების გასაკეთებლად საჭირო ხარჯს გაანაწილებენ სახლის პატრონებს შორის იმის მიხედვით, რამდენი ადგილი უჭირავს სახლსა.

*** **ერთი ცრუ ამბის გამო.** ამას წინად სამტრედიიდან, „ცნ. ფ.“ 690 №-ში ცნობა იყო დაბეჭდილი იმის შესახებ, რომ ადგილობრივი მოვაჭრენი ნავთს მეტის-მეტად ძვირადა ჰყიდიანო და ერთი ვაჭარს თავგასულობაც უწოდა. ჩვენ შევკრიბეთ ცნობები და აღმოჩნდა, რომ სამტრედიაში ნავთი იყიდება ფუთი 1 მ. და 30 კ. ტფილისში კი 1 მ. 35 კ., ხოლო ფუთი ნავთი სამტრედიაში ბაქოდან თვითონ მოვაჭრეთ უჯდებათ 1 მ. 25 კ. მაშასადამე მოვაჭრემ ფუთზე რომ შაური მოიგოს ამით არა დაშავდება-რა და პირიქით საკვირველიც არის, ხოლო ზოგიერთი ვაჟბატონი მტრობით და შურით ავსილი სხვის თვალში ბეწვს ხედავს და თავისას კი... ეჰ მახლას.

ივ. მიქაძე

*** **ქუჩის უპატრონობა.** მთაწმინდაში ეგრედ წოდებულ „ლაბორატორიის სლობოდკის“ ქუჩებზე რომ გაიაროთ, არ დაიჯერებთ, რომ ეს ქუჩები, რომელიც ათ საჟენით იქნება დაშორებული პირველი ქუჩიდან (ქავთარაძისა), ეკუთვნის ქალაქს. ეს ქუჩები მოუკირწყლავია და ისეთი დახრამულია, რომ კაცი კისერს მოიტეხს დღისით და თუ ღამით გაიარეთ, კედლებზედ ხელის ფათური მოგინდებათ, რომ არაფერს წაეჩხოთ. ფარნები კია, მაგრამ რა გამოვიდა, თითო ვერსის სიშორეზეა. ამ ქუჩებს თავის დღეში არც დაგვა ღირსებია და შუაზე რაღაც წყაროები გამოუჟონავენ. ურიგო არ იქნება ამ ქუჩებსაც მიაქციოს ქალაქის თვით-მმართველობამ ყურადღება, შეაკეთოს ქუჩები და მიუმატოს ფარნები.

*** **ფოთი.** ბიბლიოთეკა-სამკითხველოს საქმე. 26 ნოემბერს აქაურს ახალგაზდობას კრება ჰქონდა სახალხო სამკითხველოს დაარსების შესახებ მოსალაპარაკებლად. კრებამ თავმჯდომარედ აირჩია ბ-ნი ი. ს. ფანცხავა და მდივნად ვ. ა. დემიდოვი. კრებამ პირველად დამფუძნებელ წევრთა სია შეადგინა; მაშინვე ჩაეწერა დამფუძნებელ წევრათ 24 კაცი. საწევრო გადასახადი წლიურად სამი მანეთი დააწერეს. კრებამ ის აზრი გამოსთქვა, რომ სამკითხველო უთუოდ სახალხო უნდა იყოს, მაგრამ მცირეოდენის გარდასახადითო. შემდეგ ლაპარაკი აღიძრა იმის შესახებ, თუ საწევრო გარდასახადს გარდა, რომელიც საკმარისი არ არის, კიდევ რა მუდმივი წყარო აღმოუჩინონ სამკითხველოს. გამოირკვა, რომ 1896 წელს ქალაქის გამგეობას 300 მანეთი გადუდვია სამკითხველოსათვის, მაგრამ რადგან მაშინ სამკითხველო არ არსებობდა, ეს ფული სხვა საქმეს მოხმარებია. კრებამ იმედი გამოსთქვა, ამ 300 მანეთს ქალაქის გამგეობა უთუოდ მისცემს სამკითხველოს ყოველ წლობითაო. გარდა ამისა სარწმუნოდ ამბობენ, რომ ბ-ნს ქალაქის მოურავს აზრად აქვს ქალაქის კოშკში ორი ოთახი უსასყიდლოდ დაუთმოს სამკითხველოსაო და კრებამ ეს გარემოებაც მხედველობაში მიიღო.

დასასრულ არჩეულ იქმნა აღმასრულებელი კომისია (ხუთის წევრისა და სამის კანდიდატისაგან), რომელსაც დაევალა:

1) სამკითხველოსათვის ბინის მოპოვება; 2) წესდების პროექტის შემუშავება; 3) შოვნა ისეთის კაცისა, რომელიც კანონისამებრ წარმართავს სამკითხველოს საქმეს და მთავრობის წინაშე პასუხის-მგებელი იქნება; 4) ზრუნვა სამკითხველოსათვის საშუალების მოპოებისთვის კერძო შეწირულებათა მიღებით, საღამოებისა და წარმოდგენების გამართვით და სხ.; 5) ხაზინადარის არჩევა; 6) შემუშავება სამკითხველოსათვის წეს-რიგისა; 7) გამოწერა სამკითხველოსათვის შესაფერი წიგნებისა და ჟურნალ-გაზეთებისა და სხ. („ივ.“)

*** **ოზურგეთი.** „ბარიშნებმა“ შეგვაწუხა. ოზურგეთის ყმაწვილკაცობას ქუჩაზე ვეღარ გაუვლია, იმ შიშით, რომ ვაი თუ რომელიმე „ბარიშნამ“ ხელში ქაღალდი მოუმარჩოს და ძალა-უნებურად ლატარიაზე ხელი მოაწერინოს. მართლადაც-და, მოსვენება აღარ გვაქვს აქაურ ქალიშვილებისაგან, ლატარიების თამაშის მეტი არაფერი ახსოვთ და ყოველ ღონეს ხმარობენ, რომ ისედაც თხელი ჯიბე კიდევ უფრო გამოგვიფხიკონ, ვინ რას იტყვის, რომ ლატარიებს რაიმე საქველმოქმედო მიზნით მართავდნენ! მაგრამ, სამწუხაროთ ის გახლავთ, რომ ეს ასე არ არის და ლატარიებში ჩვენგან ფუჭად ჩაყრილ ფულს თვითონ ლატარიის მმართველები ჯიბავენ.

მახორკა

*** **ს. გვეწინეთი.** (ქართლი), გაძარცვა. ს. გვეწინეთის მახლობლად გაძარცვეს საერო დარაჯი ახალ-ქალაქის მაზრისა აზნ. გვარამაძე. ეს კაცი სამსახურიდგან შინ მოდიოდა დროებით. ბინდისას მასთან მივიდა ვიღაც ოსი და სთხოვა პაპიროსი. იმ დროს, როცა გვარამაძე კოლოფს იღებდა, მას უკანიდან თავს დაესხა ორი კიდევ სხვა კაცი, რომელთაგან ერთმა მას ხელი დაუჭირა, მეორემ-კი ყელში წაუჭირა ხელი და დახრჩობა დაუპირა. ამ დროს ვიღამაც დაიყვირა. მოსჭერით მაგას მარცხენა ჯიბე, იქა აქვს ფულიო და მძარცველებმაც თვალის დახამხამებაზე მოსჭრეს ნაჩვენები ჯიბე, რომელშიაც, როგორც გაძარცული ამბობს, 135 მან. ედვა, გამძარცველებმა მოჰკურცხლეს და არ შეხებიათ არც ცხენს არც ხურჯინს, არც ქამარს და არც თოფს გვარამაძისას. გაძარცული მოვიდა მახლობელ სოფელში და განაცხადა, ჩემ მძარცველებში ვიცანი ორი ოსი, ტიბიშვილი და ბესტოშვილიო, რომლებიც აქ უკვე ცნობილნი არიან თავიანთი ავკაცობით.

*** **ჭიათურა.** ჩვენი დროის ტარიელები. არ იქნა და ვერ გაწმინდა ჭიათურა უზნეო „ტარიელებისაგან“, რომლებიც მცხოვრებთ მოსვენებას არ აძლევენ და მრავალს ენით გამოუთქმელ სისაძაგლეს სჩადიან. აი ერთი მაგალითი მათი თავ ხედობისა და საზიზღრობისა: 19 ნოემბერს, ღამის 12 საათზე, ეს ვაჟბატონები შეიჭრნენ ვ. ყურულიშვილის სახელოსნო დუქანში და მძიმედ დასჭრეს ერთი მისი ქარგალი. ამის მიზეზი შემდეგი ყოფილა: ამავე ყურულიშვილთან არის ერთი შეგირდი, რომელსაც თურმე ხსენებული ვაჟბატონები,—ხან ერთი, ხან მეორე და ხან მესამე, საზიზღარ წინადადებას აძლევდნენ ხოლმე და რომელიც მათ სასტიკ წინააღმდეგობას უწევდა. როგორც გამოძიებიდან, და მოწმეთა ჩვენებიდან სჩანს, დაჭრილ ქარგალს ეს ზნე დაცემული ყმაწვილები რამდენჯერმე შეხტომიან დუქანში დასაჭრელად, იმის გამო, რომ ეს უკანასკნელი შეგირდს ყოველთვის მფარველობას უწევდა.

კარგი იქნება, რომ ბ. ადგილობრივ ბოქაული, ყოველივე ღონისძიებას იხმარდეს ამ ვაჟბატონების ასალაგმავად, თორემ თქვენი მტერია, მათ ხალხი წაბილწეს.

ეშმაკების მტერი

*** **ს. აწერის-ხევი.** ძველი და ახალი ამბები. ვისაც კი უნახავს აწერის ხევი, მის მშვენიერი მდებარეობის ნახვით აღტაცებაში მოდის. 40 კომლს მთის ქართველებს გაუშენებიათ თავიანთი სოფელი კავკასიონის მაღალ მთებშუა, შიგ ოსების სოფლების კრიჭაში. წინ ჩამოუჩანჩქარებს პატარა ლიახვი, და გარშემო აყრილ ტყეში ზის. აქაური მცხოვრებლების ჯანმრთელობა განთქმულია. ადგილობრივი მღვდელი მიამბობდა, რომ თორმეტი წელიწადია აქა ვარ მღვდლადაო და ამოდენა სოფელში ოთხის მეტი არ დამიმარხნიაო ერთი მათგანი მოკლესო, მეორე, რაღაც სნეულობით გარდაიცვალა, რომელიც მოჰყვა ყარსიდანაო და ორს კი ლოთობის შემდეგ, გაცივებულიყვნენ და ფილტვების ანთება მოსვლოდათ. მართლაც გასაკვირველია, შედარებით, არსად არ მინახავს ამდენი სიბერიდან დახავსებული ბებრები, როგორც აქა. დასახლდებიან ერთად და ერთი-ერთმანეთს აღარ აცლიან, როდესაც მოუთხრობენ მკითხველებს ძველებურ ამბებს. ლაპარაკობენ ასი წლის წარსულებზე: თუ როგორ შემოდიოდა ხოლმე ლეკი საქართველოში ჭ იმ დროს ამბებს, როდესაც საქართველო შეუერთდა რუსეთს.

როდესაც ოსები თარეშობდნენ ამათზე (თუმცა არც ეხლა აყრიან ხეირს) და სხ. სულ ერთავად ჰკიცხავენ მოხუცებულები თავიანთ შვილებს, შვილიშვილებს და შვილის-შვილის შვილებს. როდესაც ოსის თარეში დაგვესხმოდა ხოლმე და სოფელში გავარდებოდა ხმა მდევრისაო, ბიჭები თვალის დახამხამებაზე ისე დავეცემოდით ხოლმე მტერს, როგორც მეხიო და იმათი საცოდაობით დედამიწა და ცა სტიროდაო. გადავცვინდებოდით ოსების სოფლებში, თავიდან ფეხამდე იარაღში ჩასმულები და ნაცარტუტას ვადენდითო; მაშინ ოსებს ჩვენის შიშით, თაგვის სორომ ხუთმანეთად უღირდათო. წამოვიღებდით რაც ნადავლა ჰქონდათ წაღებული და იმათსაც თან გამოვატანდითო. ეხლა რა ხართ? შემოვა ორი მუნიანი ქურდი ოსი სოფელშიაო, თქვენ თვალწინ გტაცებთ საქონელსა და შიშით ხმას ვერა სცემთო. გარბიხართ ორმოცი ვერსის მანძილზე ბოქაულთან

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და სინამ ის მოგეშველებათ, ქურდმა ცხრა მთა გადაატარა შენი ხარიო. შეიყარენით, გამოდექით ერთად და საცა წამოსწვდეთ, თუ მოკვლის ნება აღარა გქონიათ, შეჰკარით, დაითრიეთ და ჩამოიტანეთ ამ ოხერ სოფელშიაო. გელაპარაკებით, ქურდ-ბაცაცა ოსი, მხდალიაო, გაათავებს მოხუცი თავის ლაპარაკს და ერთს ისეთსა ამოიოხრებს, რომ თითქო გულის სატრფო მოჰკდომიაო.

მართალაძე

რედაქციისაგან

ს. ჟუშკაში, მიხ. გ. პაილოძეს «თქვენი ამბავი» საყურადღებოა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ვერ დავბეჭდავთ.., უკეთესია თქვენი უკმაყოფილება სათანადო სასულიერო მთავრობას განუცხადოთ.

ქუთაისში, წევრთაგანს ვასოს. თქვენი გამოსარჩლება ქუთაისის ხელოსანთა მოურავისათვის საჭიროდ არ მიგვაჩნია და ამიტომ თქვენს წერილს ვერ ვბეჭდავთ.

ტფილისში. ივ. ტფილისელს. თქვენი შენიშვნა არ დაიბეჭდება. არც თქვენი გამოსარჩლება მიგვაჩნია საჭიროდ თქვენის «კლიენტისათვის».

საოჯახო ცოდნა.

ბავშვების აღზრდა ოჯახში

«მამანი ნუ განარისხებთ შვილთა თქვენთა, არამედ განზარდენით იგინი სწავლითა და მოძღვრებითა უფლისათა» (ეფეს. 6, 4).

(საუბარი, წარმოთქმული ქაშვეთის ტაძარში 22 ნოემბერს 1898 წ.)

(დასასრული *)

ეს წმიდა შთაბეჭდილებანი ჰქმნიან მისის ცხოვრების უმთავრესს [...]ათს,—ვინც ისინი არ მოიპოვა სიყმაწვილის ჟამს, ვერ მოიპოვებს მათ ვერასოდეს... ამის გამო დედა უნდა სცდილობდეს ხშირად დაჰყავდეს თვისი შვილი ტაძარში, ვინაიდგან ტაძარი ღვთისა—სარწმუნოების და კეთილ-მსახურების სასწავლებელია, ყველასათვის ხელმისაწდომი... მეოთხე საშუალება ბავშვის გულში ღვთის შიშის განსავითარებლად—ოჯახში სხვა-და-სხვა [...]თილ-მსახურებითი ვარჯიშობანი. [...]ცვა ყოველის საქმის დაწყების და გათავების შემდგომ, ღვთის კურთხევის მოწოდება ყოველსავე საქმეზედ, წირვა-ლოცვაზე სიარული კვირა-უქმე დღეებში,—მარხულობა, აღსარების-თქმა და ზიარება წმ. საიდუმლოთა—ასეთ ვარჯიშობათა რიცხვს ეკუთვნიან... ამასთანავე არ უნდა დავივიწყოთ ბავშვის ბუნების კეთილი და ცუდი მიდრეკილებანი. ძალიან ფრთხილად უნდა ვექცეოდეთ ბავშვებს; წინააღმდეგს შემთხვევაში შეგვიძლია ისინი სამუდამოდ დავღუპოთ და ჩვენც პასუხის-გებას მივეცეთ ღვთისა და სვინიდისის წინაშე. სიყმაწვილეში ბავშვი წარმოადგენს უბიწოების და გულუბრყვილობის სახესა; მისს გულში ცხადად, ნათლად გამოისახების ხატება ღვთისა... ბავშვებს უყვართ ღვთაება, გულ-წრფელად და ღრმა სიყვარულით შესტრფიან თავისს მშობლებს, უყვართ თვისი ნათესავები და მახლობელნი; მათ აქვსთ მარტივი ხასიათი, არ არიან გაიძვერა-ორპირები, უყვართ მათ პირდაპირობა, გულ-ახდილობა, სურსთ სიკეთე სხვისთვის, აქვსთ გულის სიწრფელე, მორცხვობა დ სხვა ბევრი კარგი თვისებანი... მშობლებმა უნდა დაიცვან, განავითარონ და გააძლიერონ ეს კარგი თვისებანი ბავშვის ბუნებისა, როგორც ძვირფასი სიწმინდე. მშობლებს შეუძლიათ დაიცვან, განავითარონ და გააძლიერონ ეს კარგი თვისებანი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, უკეთუ ისინი ბავშვს ეპყრობიან გულის სიწმინდით, სამართლიანად, დინჯურის მოფერებით, ზომიერის სიყვარულით და სურთ მათთვის სიკეთე.. ტყუილად კი არ ბრძანებს მაცხოვარი ბავშვების შესახებ, რომ „იმათი არის სასუფეველი ცათა“... მშობლებს და აღმზრდელებს მუდამ უნდა ახსოვდესთ შემდეგი ღრმა ჰაზროვანი სიტყვები მაცხოვრისა: „რომელმან დააბრკოლოს ერთი მცირეთა ამათგანი (ესე იგი ერთი ბავშვთაგანი), უმჯობეს არს მისა, დამოეკიდოს წისქვილი ვირით საფქველი და დაინთქას იგი უფსკრულსა ზღვისასა...“ (მათე 18, 6) ე. ი. ვინც გარყვნის, დაღუპავს ერთ მცირე ბავშვთაგანს, უკეთესია მან თავისთავად დაიკიდოს წისქვილის ქვა კისერზედ და ჩავარდეს ზღვის უფსკრული. მაგრამ ბავშვის ბუნებას თან ახლავს ზოგიერთი ცუდი მიდრეკილება-თვისებანი, როგორც მაგალითად, შურიანობა, პირუტყვებთან შეუბრალებლად მოქცევა, სიცრუვე, სხვის საკუთრების მითვისება, თავ-ქარიანობა, სიზარმაცე, დაუდეგრობა და სხვანი... მშობლებმა უნდა მიაქციონ დიდი ყურადღება ბავშვის ბუნების ამ არა სასურველს მხარეებს, შეასუსტონ მათი ზედ-გავლენა და აღმოფხვრან იგინი ბავშვის გულიდამ... უკეთუ ეს ცუდი მხარეები ბავშვის ბუნებისა დარჩებიან რაიმე გზით საკეთილო ზედ-გავლენის გარეშე, მაშინ ისინი განვითარდებიან, გაძლიერდებიან და შემდეგში აღარ იქნება შესაძლებელი მათი აღმოფხვრა. ყოველივე სნეულება ადვილი მოსარჩენია დასაწყისშივე, სანამ ის გაძლიერდებოდეს; აგრეთვე ბავშვის ბუნების ცუდი მიდრეკილების აღმოფხვრა ადვილია მაშინ, როცა ბავშვი ნორჩია, ახალ-გაზრდაა, როცა მის ბუნებაში ცუდს მიდრეკილებათა ფესვი ღრმად არა აქვსთ გადგმული... ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა, რომ მშობლები ბავშვს ან ეფერებოდნენ, ან ეხვეწებოდნენ, ან შთააგონებდნენ, ან დასჯიდნენ იმის მიხედვით, თუ ბავშვი რა ხასიათისაა: მშიშარაა, თუ გამბედავი, მორცხვია, თუ თამამი, ცოცხალი ბუნებისაა, თუ ზანტისა, იმის მიხედვით, რა უფრო მოქმედებს მასზედ წყრომა, თუ მოფერება, შეიწროება, თუ თავისუფლების მიცემა, დაშლა, თუ დარიგება... მაგრამ ყველა ამ საშუალებებთან ერთად არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ღვთის შიშის განვითარება ბავშვის გულში ის ცხოველ მყოფელი წყაროა, რომელსაც შეუძლია დაიხსნას ბავშვი ზნეობითის დაცემისა და სიწამხდრისაგან; და ამიტომ ამ უმთავრესს საიმედო საშუალებას უნ-მივმართვიდეთ ხშირად ბავშვის ზნეობის გასამტკიცებლად და აღსაყვავებლად. ამინ.

ილ. ფერაძე

P. S. უმთავრესი წყაროები: 1) Уроки по классу христ. педаг. прот. Владиславлева; და 2) ქადაგებანი იმერეთის ეპისკოპოზის გაბრიელისა.

*) იხ. «ცნ. ფურცლის» № 695.

სამეცნიერო ცნობა

მცენარეთა მეტყველება (ბოტანიკა)

(შემდეგი *)

ღიღრონი ხეები (Деревья). ამ რიგს ეკუთვნიან: ალუჩა, ბალი, გარგარი, ვაშლი, თუთა, კაკალი, მსხალი, ხურმა, ფშატი, ფუსტული და წაბლი.

ალუჩა. როგორცა სჩანს მცენარეთა მეტყველებით ალუჩა ტყემლათ არის დასახელებული. მე უნდა მოგახსენოთ, რომ ალუჩას და ტყემალს შუა არსებობს დიდი განსხვავება, ჯერ ერთი რომ ალუჩა ეკუთვნის ღიღრონ ხეებს, არა აქვს ეკლები, ნაყოფი მისი სიმსხოთი შინაურ ქლიავის ტოლაა, როგორც ადრეულა ხილი მშვენიერი საჭმელია, და ბაზრებშიაც მას აქვს დიდი გასავალი; ტყემალი კი ეკუთვნის ნახევარ ხეებს, და ზოგი კიდევ იზრდება ბუჩქებათ, მცენარე მთლად შემოსილია ეკლებში, ნაყოფი წვრილია და მჟავეა. ამ ორ მცენარეებზე, ე. ი. ალუჩაზე და ტყემალზე დაწვრილებითა მაქვს აწერილი წინა ნომერში, საიდანაც გაიგებდნენ მკითხველები.

ბალი. (ქართული) კახამბალი (იმერული, გურული) ბული (მეგრელული) გილას (თათრული) ვერა[...]ში (სომხური) კედი ბალ (ოსური) ბეილი (ლეკური) ჩერეშნია (რუსული) პრუნუს ავიუმ (ლათინური), ოცამდისინ სხვა და სხვა ჯურისაა, ზოგი მათში ტკბილია, ზოგი მჟავე, ზოგი ყვითელია, ზოგი შავია, ზოგი თეთრი, გარდა ამისა ერჩევიან ერთი-ერთმანერთს სიმსხოთი, დრო დამწიფებითი, ნაყოფის აგებულებითი და სხვა. გვარობს ყველგან და ყველა ნიადაგზე, არ ეშინიან არც სიცხისა არც სიცივისა, ოღონდ უყვარს ცოტათი ნოტიო ადგილები. ყვავის თეთრად, მაისში და თიბათვეში, მის ყვავილით სარგებლობს ფუტკარი, ხე როგორც გამძლე მცენარე მის მასალას მეურნეობაში აქვს დიდი მოთხოვნილება, მის ქერქით საქართველოში ამზადებენ ქვევრების სარეცხავებს, რომელსაც უწოდებენ სახელად „სარცხოს“. მის ნაყოფით ამზადებენ მურაბას, ქელეს, და სხვა და სხვა სასმელებს გარდა ამისა ახმობენ კერკათ, მრავლდება: თესლით, ბლარტებით გაზაფხულობით და შემოდგომით, ოღონდ ნამყენებით გაზაფხულობით და ზაფხულობით.

გარგარი. ქერამი (ქართული, იმერული) წირანენ (სომხ.) არიკ (თათრული) აჩარომცლა (აფხაზური) კურუკეკურაკ (ლეკური) აბრიკოსკურაგა (რუსული) არმენიაკავულგარის (ლათინური.). ბევრი სხვა და სხვა ჯურისაა, რომლებიც ერჩევიან ერთი-ერთმანეთს. ნაყოფის სიმსხოთი, გემოთი, დრო დამწიფებითი, აგებულებითი და სხვა, გვარობს ყველგან ყველა ნიადაგზე, უყვარს თბილი ქვეყნები დიდი სიცივეებისა ეშინიან. ყვავის ვარდის ფრად, მაისში და თიბათვეში, მის ყვავილით სარგებლობს ფუტკარი, როგორც მაგარი ხე მის მასალას მეურნეობაში აქვს დიდი მოთხოვნილება. ნაყოფით ამზადებენ მურაბას, ქელეს, სხვა და სხვა სასმელებს, ჰხდიან არაყს, აგრეთვე ახმობენ. ამ უკანასკნელს დიდი გასავალი აქვს რუსეთში და საზღვარ-გარეთ ქვეყნებში, მის თესლით ხდიან ზეთს, მრავლდება: თესლით გაზაფხულობით და შემოდგომით, ოღონდ ნამყენებით გაზაფხულობით და ზაფხულობით.

არჩილ ფარეჯანაშვილი

(შემდეგი იქნება)

*) იხ. «ცნ. ფურც.» № 693.

სხვა-და-სხვა ამბავი

უმეცრების შედეგი. ციმბირის გაზეთები ერთს გასაოცარს ამბავს იუწყებიან. ციმბირის სოფელ ტუნკაში არსებობს სავაჭრო ფირმა ვიდაცა მეტელოვისა, რომელმაც ეს ფირმა მეტად გაავრცელა და [illegible] დროს მაღაზიები სულ [illegible] განათა. მეტელოვის [illegible] რება დანარჩენს ვაჭრებს [illegible]

აი რა სულელურს ზომებს მიჰმართეს. ერთმა მოჯიბრე ვაჭარმა ხმა გაავრცელა ხალხში, რომ მეტელოვმა ელექტრონი გააკეთა, რაც ელვა-ქუხილია, სულ მანქანებში მოაქცია, ელვით მაღაზიებს ანათებს და ქუხილს-კი ძირს დედამიწაში მისცა გზაო, აი ამიტომ წამოვარდა საშინელი გვალვა და ცას ცვარ-ნამი აღარ ვარდებაო. ან როგორ შეიძლება უელვოდ და უქუხილოდ წვიმა მოვიდესო. ამ ამბავს ყური მოჰკრეს დედაკაცებმა და მაშინვე ელვასავით მოსდეს ხმა მცხოვრებლებში: „მეტელოვი და იმისი მანქანის მეხანიკე არიან დამნაშავენი, რომ უავდროთ დამის გავწყდეთო". ხალხი აღელდა, მოძრაობა იწყო და სთხოვეს ადგილობრივ მოხელეთ, საშუალება იხმარეთ და დაანგრიეთ მეტელოვის ელექტრონის მანქანებიო. მოხელეთ ზომები მიიღეს: შეადგინეს ოქმი და დაადგინეს, რომ მეტლოვის მანქანები, როგორც მიზეზი უავდრობისა, ეხლავე მოისპოს. მეტლოვმა დიდი უარი განაცხადა, ხალხმა ძალას მიჰმართა და, ის იყო, უნდოდათ მიემსხვრ-მოემსხვრიათ ელექტრონის მანქანები, რომ მეტლოვს ბედმა გაუღიმა და ერთი საშინელი დვარნაში ავდარი მოვიდა, რომელმაც ხალხი სრულიად დააშოშმინა და თავთავისს სახლებში დაჰფანტა.

ყურმოკრული საუბარი

— სად მიხვალ?
— სასტუმროში.
— სასადილოთ?
— არა, ჩემ ცოლს უნდა მოველაპარაკო საქმეზედ, სამი დღეა სახლში ვერ ვნახე, სასტუმროში იმედია შევხვდები...

—

— ივანე! წადი ბუდკი იყიდე ჩაისთვის.
— ფული მიბოძეთ, ქალბატონო!
— ნავთი რომ იყიდე, აკი დაგრჩა იქიდან ხურდა!
— არა, ქალბატონო! იმ ხურდით ვერ ვიყიდი, რადგან ნავთის სუნი აჰყვა.

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

3 დეკემბერი

პეტერბურგი. 2 დეკემბერს მობრძანდა აბასთუმნიდან გატჩინოში დიდი მთავარი მიხეილ ალექსანდრეს ძე.

შინაგან საქმეთა მინისტრმა ნება დართო გაზეთ „ნაროდის" ცალკე ნომრობით გაყიდვისა, რაიც აღკრძალულ იქმნა 3 ოქტომბრის განკარგულებით.

მადრიდი. ფილიპეს კუნძულის მეამბოხეთ უარი სთქვეს დატყვევებულ ესპანელებს არ გავანთავისუფლებთო და 20 მილიონ დოლარს თხოულობენ ტყვეების დასახსნელად.

ლონდონი. „Times"-ში დაბეჭდილია წერილი, რომელიც უარ-ჰყოფს ფრანგულის ჟურნალ-გაზეთების მიერ გავრცელებულ ხმას, რომ ბიულოვმა თავის სიტყვაში სთქვა, გერმანია წინააღმდეგია ინგლისთან მეგობრობასაო. „Times"-ი ამტკიცებს, რომ ინგლისი კმაყოფილია ბიულოვის მიერ წარმოთქმულის სიტყვითაო.

სამოლიტიკო, სამეცნიერო და სალიტერატურო ნახატებიანი გაზეთი

„კვალი"

გამოვა 1899 წელსაც ყოველ კვირაში ერთხელ ერთიდან სამ თაბახამდე.

იმავე პროგრამით და იმავე თანამშრომლებით, როგორც 1898 წ.

გაზეთი წლიურად ღირს გაუგზავნელად **7** მან., ხოლო გაგზავნით **8** მან.; ნახევარი წლით გაუგზავნელად **3** მან. **50** კაპ., გაგზავნით **4** მ. სამი თვით გაუგზავნელად **2** მ., გაგზავნით **2** მ. **50** კ. თითო ნომერი სამი შაური. ხელის-მომწერლებს წლის ფული შეუძლიათ ნაწილ-ნაწილადაც გამოგზავნონ.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში „წერა-კითხვის საზოგადოების კანცელარიაში" (სასახლის ქ., სათავად-აზნ. ქარვ.) და თვით „კვალის" რედაქციაში— არტილერიის ქ. № 5, კადეტთა კორპუსის ახლო.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ. Редакція «Квали». (10—1)

საყმაწვილო ნახატებიანი ჟურნალი

„ჯეჯილი"

— წელიწადი მეათე —

გამოვა 1899 წელსაც თვეში ერთხელ იმავე პროგრამით.

ჟურნალი „ჯეჯილი" მიღებულია ტფილისის საუჩხრქოს და კავკასიის ოლქის სამოსწავლო რწმუნებისაგან სასწავლებლების სამკითხველოებში საკითხავად.

ჟურნალი „ჯეჯილი" ტფილისში დატარებით ღირს **4** მან., ტფილისს გარეშე გაგზავნით **5** მან., ცალკე ნომრის ფასი ტფილისში **50** კაპ.

ხელის მოწერა შეიძლება მხოლოდ წლით და ნახევარი წლით.

ხელის-მოწერა მიიღება: ტფილისში—„წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების" კანცელარიაში და თვით „ჯეჯილის" რედაქციაში (არტი-[illegible] № 5, კადეტთა კორპუსის ახლო).

[illegible]ს ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редакцію грузинскаго дѣт-[illegible]ала «Джеджили». (10—1)

შპალერების საწყობი

ი. გ. მელიქიშვილისა

ტფილისი, სასახლის ქ. სათავ.-აზნ. სახლი № 102

ყოველთვის იშოვება მრავალი ხარისხის შპალერი

ფასი ყველაფერზე იაფია

შპალერი თვითო ნაჭერი **8** კაპ. მოყოლებული 20 მანათამდე ოთახ-დარბაზების მოსართავი და გასწყობი სამკაულები.

Депо обоевъ

І. Г. МЕЛИКОВА

Тифлисъ, Дворцовая ул., д. Грузинскаго Дворянства (бывш. Арцруни) № 102, около муз. магаз. ЛАНКО. (100 - 87)

Открыта подписка на **1899** годъ

на ежедневную политическ., литературн. и экономич. газету

„Новости"

и на еженедѣльный художественный журналъ

„Петербургская Жизнь"

Изданіе **Высочайше** утвержденнаго акціонернаго общества

„Гуттенбергъ".

Въ газетѣ и журналѣ принимали и принимаютъ участіе:

Анненкова-Бернаръ, Н. П.—Антокольскій, М. М.—Баранцевичъ, К. С.—Биль[illegible] В. А.—Билибинъ, В. В.—Бильдерлингъ, А. А.—Бирюковичъ, В. В.—Боборык[illegible] Д.—Быстренинъ, В. М.—Бѣловъ, В. Д.—Василевскій, И. Ф. (Буква).—Ватсонъ, Вейнбергъ, П. И.—Венгеровъ, С. А.—Венгерова, З. А.—Верещагинъ, В. В.—Ве[illegible]ская, А. А.—Веселовскій. А. Н.—Веселовскій, Ю. А.—Глинскій, Б. Б.—Голова[illegible] А. А.—Гольдштейнъ, М. Ю. (CARDANUS).—Далматовъ, В. П.—Исаевъ, А. А.—Капнис[illegible] Ида, гр.—Кауфманъ, Ил. И.—Карабчевскій, Н. П.—Кулишеръ, М. И.—Красновъ, Пл. Ю.—Кудряшевъ, М. И.—Кюи, Ц. А.—Ламанскій, Е. И.—Ламанскій, С. И.—Лихачевъ, А. В.—Ломброзо Чезаре.—Максимовъ, С. В.—Мантегацца-Паоло.—Михневичъ, В. О.—Мордовцевъ, Д. Л.—Недзвѣцкій, В. И.—Немировичъ-Данченко, В. Н.—Никитинъ, Б. Н.—Никольскій, Д. П.—Оболенскій, Л. Е.—Оршанскій, И. Г.—Острогорскій, В. П.—Петровъ, М. П.—Песковскій. М. Л.—Петрушевскій, Ѳ. Ѳ.—Пименова, Э. К.—Писаревъ, М. И.—Плющикъ-Плющевскій Я. А.—Покровская, М. И.—Полонскій, Л. А.—Радловъ Э. Л.—Радцигъ, А. А.—Русанова, К. П.—Сафоновъ, С. А. (Печоринъ).—Селивановъ Н. А.—Случевскій, В. К.—Соловьевъ, Вл. С.—Соловьевъ, Е. А. (Скриба).—Сологубъ Ѳ.—Спасовичъ, В. Д.—Стасовъ, В. В.—Стулли, Ѳ. С.—Трачевскій, А. С.—Умановъ Каплуновскій, В. В.—Ферреро Гульельмо.—Фирсовъ, Н. Н. (Рускинъ).—Фламмаріонъ Камиллъ.—Хвольсонъ, О. Д.—Чуйко, В. В.—Чюмина, О. Н.—Энгельгардтъ, М. А.

Подписка на „Новости" въ 1899 году.

на 1-е (большое) изданіе:

	на годъ р. к.	11 м. р. к.	10 м. р. к.	9 м. р. к.	8 м. р. к.	7 м р. к.	6 м. р. к.	5 м. р. к.	4 м. р. к.	3 м. р. к.	2 м. р. к.	1 м. р. к.
Безъ доставки	14 50	13 —	12 —	10 50	9 80	9 —	8 —	6 80	5 50	4 —	2 80	[illegible]
Съ дост. по гор. почтѣ	16 —	15 —	13 50	12 —	11 —	10 —	9 —	7 50	5 80	4 50	3 30	[illegible]
Съ перес. иногородн.	17 —	15 50	14 50	13 50	12 10	11 30	10 —	8 50	7 —	5 50	4 —	[illegible]
За границу . . .	26 20	24 50	23 —	21 —	18 50	16 —	14 —	12 —	10 —	8 —	6 —	[illegible]

на 2-е (малое) изданіе:

	на годъ р. к.	11 м. р. к.	10 м. р. к.	9 м. р. к.	8 м. р. к.	7 м. р. к.	6 м. р. к.	5 м. р. к.	4 м. р. к.	3 м. р. к.	2 м. р. к.	1 м. р. к.
Съ дост. по гор. почтѣ	9 —	8 50	8 —	7 50	7 —	6 50	6 —	5 —	4 —	3 —	2 —	1 —
Съ перес. иногородн.	10 —	9 50	9 —	8 50	8 —	7 —	6 —	5 —	4 —	3 —	2 —	1 —
За границу . .	18 —	—	—	—	—	—	10 —	—	—	6 —	—	2 —

Подписывающіеся на «Новости» вмѣстѣ съ «Петербургскою Жизнью» доплачиваютъ къ подписной цѣнѣ на «Новости» (каждаго срока) только одинъ рубль.

Разсрочка платежа годовой подписной цѣны допускается: для служащихъ—по третямъ черезъ ихъ казначеевъ, а для другихъ лицъ—по соглашенію с[illegible] конторою.

Деньги и письма адресуются: Петербургъ, въ контору газеты «Новос[illegible]» Б. Морская, № 17. Адресъ для телеграммъ: Петербургъ, «Новости».

Подписка на «Новости» вмѣстѣ съ «Петербургской Жизнью» преде[illegible]етъ ту выгоду, что подписчикъ за прибавку ОДНОГО рубля къ подписно[illegible] цѣнѣ газеты пріобрѣтаетъ еженедѣльно иллюстрированный журналъ, заключа[illegible]ющій въ себѣ обширный беллетристическій, научный и др. матеріалъ и мас[illegible] художественныхъ воспроизведеній событій дня. Прибавка одного рубля не [illegible]крываетъ даже расходовъ на пересылку журнала, стоющую болѣе рубля, [illegible] такимъ образомъ, подписчикъ получаетъ журналъ даромъ при нѣкоторой п[illegible]платѣ со стороны редакціи къ стоимости пересылки.

Условія отдѣльной подписки на иллюстрированный журналъ

„Петербургская Жизнь"

Подписная цѣна журнала: безъ доставки и пересылки: на 1 годъ 5 р., [illegible] 6 мѣс.—3 р., на 3 мѣс.—1 руб. 75 коп. Съ доставкою и пересылкою: н[illegible] годъ—6 р., на 6 мѣс.—3 р., на 2 мѣс.—1 р.

Журналъ выходитъ по воскресеньямъ.

При конторѣ газ. „Новости" существуетъ **КНИЖНЫЙ МАГАЗИН[illegible]** услугами котораго подписчики «Новостей» пользуются на льготныхъ условіяхъ.

(8—3) Отвѣтственный редакторъ-издатель *О. К. Нотовичъ.*